

בית משפט השלום ברמלה

תא"מ 17-10-51467 אבו עלאן נ' אבו מרסה ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד הרשמת הבכירה אביגיל פריי

תובע אברהים אבו עלאן

נגד

נתבעים 1. מוסטפא אבו מרסה
2. הפניקס חברה לביטוח בע"מ

פסק דין

- 1
2
3 1. לפני תביעה שעניינה נזקים שנגרמו לרכב התובע בתאונת דרכים שאירעה ביום 18.6.17 ובה
4 היו מעורבים לטענתו רכבו ורכב הנתבע 1 שהיה מבוטח בביטוח צד ג' אצל הנתבעת 2.
5 הנתבע 1 מכיר באחריותו לתאונה ומודה בפרטיה ולטענתו, על חברת הביטוח מטעמו לשאת בנזקים
6 שנגרמו לתובע בתאונה.
7 הנתבעת 2 טוענת כי אינה חבה בנזקי התובע שכן המדובר בתאונה מבוימת שלא אירעה כלל. ואם
8 ארעה- הרי שלנתבע 1 אין כיסוי ביטוחי בגינה שכן אירעה בנסיבות שונות מן הנסיבות עליהם הצביע
9 הנתבע 1.
10 הנתבעת 2 כללה במסגרת מסמכיה דו"ח חקירה שלבקשתה נותר חסוי עד לאחר עדויות התובע
11 והנתבע 1. מלבד עדויות בעלי הדין הנ"ל העידה גם החוקרת מטעם הנתבעת 2 אשר ביצעה את החקירה
12 וזאת לאחר שניתן לב"כ הצדדים שהות ע"מ ללמוד את תוכנו של דו"ח החקירה.
13
14 לתיק ביהמ"ש הוגשו החקירות כפי שנרשמו ע"י החוקרת בכתב יד ודו"ח החקירה. בבוקר הדין
15 שנקבע לחקירת החוקרת, ולאחר תחילתו, הוגשו לתיק ביהמ"ש העתקי תמלילים שנערכו ע"י מי
16 מטעם משרד החקירות שערך את הדו"ח. התמלילים הוגשו ללא בקשה מתאימה ושלא בהתאם
17 לפקודת הראיות. עם זאת, באי כוח הצדדים עשו שימוש במהלך עדותה של החוקרת בתמלילים אשר
18 הועברו אליהם כנראה מבעוד מועד.
19
20 2. התובע תיאר בעדותו את אירוע התאונה ואת שהתרחש אחריה ואת הצעת הנתבע לתקן את
21 הרכב בשטחי יו"ש. התובע עומת ע"י ב"כ המלומד של הנתבעת 2 עם הגרסה שמסר לחוקרת בחקירתו
22 וזאת לאחר שמסר גירסתו ביחס לשאלות שהועלו על ידה. כך ביחס לנסיבות הגעתו למקום התאונה
23 (בחקירתו ע"י החוקרת טען כי היה בדרך לעבודה, שב מהעבודה ויצא לטיול ולפני ביהמ"ש העיד כי

בית משפט השלום ברמלה

תא"מ 17-10-51467 אבו עלאן נ' אבו מרסה ואח'

תיק חיצוני:

נסע להביא חומוס לביתו) וכך ביחס לנסיבות הצעת הנתבע 1 לאחר אירוע התאונה ביחס לתיקון הרכב בשטחי יו"ש. התובע העיד כי הרכב נבחן מס' ימים קצר לאחר התאונה ע"י פחח שלא היה מוכר לו וכי הצעת המחיר נראתה לנתבע גבוהה ולפיכך הציע לתובע לתקן את רכבו בשטחי יו"ש- הצעה לה סירב התובע ולפיכך הוגשה תביעה זו.

3. הנתבע 1 העיד גם הוא בקצרה על נסיבות התאונה ועומת גם הוא עם שאלותיו של ב"כ הנתבעת 2 אשר ראשית העלה בפני הנתבע 1 את השאלות אותן נשאל במהלך חקירתו ע"י החוקרת מטעם הנתבעת 2 ולאחר מכן עומת עם תשובותיו. כך ביחס לגרירת רכבו ממקום התאונה (לטענתו בדיון המתין לגרירת הרכב יחד עם התובע, ומשם נסעו למוסך לבדוק את רכב התובע בעוד בחקירה טען כי הגיע למוסך לאחר מס' מועט של ימים), כך ביחס לבדיקת רכב התובע ע"י מוסך וגירסתו בחקירה כי גיסו הפחח הוא שבדק מטעמו את הרכב, וכך ביחס לאופן בו תיקן הוא את רכבו (בחקירה טען כי תיקן את רכבו באופן עצמאי ואילו בדיון טען כי תיקן רכבו בשטחי יו"ש).

4. החוקרת מטעם הנתבעת 2 העידה ביחס לחקירה ואופן ביצועה. החוקרת אישרה כי היא ביצעה את החקירה וניסחה את מסקנותיה. היא אישרה בעדותה כי מספר הליכי חקירה לא בוצעו על ידה שכן אינה מתוגמלת לגביהם ומצאה לנכון להסתפק בחקירות הנתבע והתובע אותן ביצעה על מנת לגבש את מסקנותיה ביחס למקרה. החוקרת עומתה בחקירתה הנגדית עם מסקנות שונות אליהן הגיעה במסגרת חקירתה, כאשר הוכח כי לא המשיכה את כיווני החקירה הרלוונטיים לגביהם. כך למשל לא בדקה מיהו אותו פחח שהגיע לבדוק את רכב התובע ולא ביקשה לשוחח עימו; זאת בניגוד לחברו של הנתבע שמסר לו את מס' הטלפון של בעל הגרר שגרר את רכבו עימו מצאה לנכון לשוחח. בנוסף לא בדקה את מיקום התאונה למול מיקום חנות הציוד אליה היו מועדות פניו של הנתבע. כך גם ביחס לבדיקה של רכב הנתבע שנמצא בסמוך לביתו.

דיון והכרעה-

5. קולמוסים רבים נשתברו בסוגית המרמה בתביעות ביטוח ואך למען הנוחיות אבקש לסקור בקצרה עמדת ביהמ"ש וההלכה הנוהגת ביחס לסוגיה זו. סעיף 25 לחוק חוזה ביטוח שכותרתו "מרמה בתביעת תגמולים" קובע כי:

" מרמה בתביעת תגמולים

25. הופרה חובה לפי סעיף 22 או לפי סעיף 23(ב), או שנעשה דבר כאמור בסעיף 24(ב), או שהמבוטח או המוטב מסרו למבטח עובדות כוזבות, או שהעלימו ממנו עובדות בנוגע למקרה הביטוח או בנוגע לחבות המבטח, והדבר נעשה בכוונת מרמה - פטור המבטח מחובתו."

בית משפט השלום ברמלה

תא"מ 17-10-51467-10 אבו עלאן נ' אבו מרסה ואח'

תיק חיצוני:

1 ע"פ דיני הראיות במשפט האזרחי- "המוציא מחברו- עליו הראיה"; אולם עת טוענת הנתבעת כי
2 התובע מבקש לקבל לידיו שלא כדין סכומים שאינם מגיעים לו בטענת כזב, הרי שלפני ביהמ"ש שני
3 נטלי הוכחה: על התובע להרים נטל הראיה להתקיימות האירוע הביטוחי ואילו על הנתבע הטוען
4 לטענת מרמה הנטל להוכיח קיומה של מרמה כאמור (ע"א 78/04 המגן חברה לביטוח בע"מ נ. שלום
5 גרשון הובלות בע"מ פד"י סא(3) 18). אמנם עסקינן בתביעה אזרחית ומשכך, נטל השכנוע הינו עמידה
6 במאזן ההסתברות, אולם בשל מהותה של טענת המרמה ומשמעויותיה, ידרש הנתבע לכמות ראיות
7 או לראיות כבדות משקל על מנת לעמוד בנטל זה (וראה דעת הרוב בע"א 475/81 זיקרי נ. כלל חברה
8 לביטוח בע"מ, פד"י (מ1) 589). ביחס לקביעה זו יש להתחשב מאידך בשאלה למי מהצדדים נגישות
9 למידע נשוא טענת המרמה. ככל ומיד זה מצוי בידיעתו האישית או הבלעדית של התובע- המבוטח,
10 הרי שנטל ההוכחה המוטל על הנתבעת- המבטחת- יוקל (ע"א 391/89 וייסנר נ. אריה חברה לביטוח
11 בע"מ מז(1) 837).

12
13 ביהמ"ש העמיד את הוכחת הטענה על שלושה אדנים: א. מסירת עובדות בלתי נכונות או כוזבות ב.
14 מודעות המבוטח לכזב או לאי נכונות העובדות שנמסרו ג. כוונה להוציא כספים שלא כדין על יסוד
15 העובדות הבלתי נכונות או הכוזבות (רע"א 230/98 הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ נ' אחמד
16 נסרה (פורסם במאגרים)).

17
18 עוד נפסק כי עם הוכחת שני היסודות הראשונים של טענת המרמה עובר נטל הבאת הראיות למבוטח
19 לעניין הצגת המניע למסירת עובדות כוזבות אלה וככל ולא עמד בנטל זה, די בכך כדי לאפשר לביהמ"ש
20 כדי לקבוע קיומה של כוונת המרמה (רע"א 9215/10 פלדמן נ. הפניקס חברה לביטוח בע"מ (פורסם
21 במאגרים)). אף למעלה מזה- די בהוכחת שני היסודות הראשונים ע"מ לאפשר הוכחת היסוד השלישי
22 ע"י ראיות נסיבתיות.

23
24 6. ומן הכלל אל הפרט- אני סבורה כי בתובענה שלפני, כשלה הנתבעת 2 מלעמוד בנטל המוטל
25 עליה להוכיח קיומה של מרמה כהגדרתה בהוראות הדין והפסיקה.

26
27 לאחר שהאזנתי לעדויות והתרשמתי הן מן העדים והן מן הראיות שהוצגו לפני, אני בדעה כי התובע
28 הרים את הנטל להוכחת קיומו של אירוע ביטוחי וכי עמד במבחן ההסתברותי הנדרש ממנו כדי
29 להוכיח כי רכב הנתבע פגע בחלקו האחורי של רכבו וגרם לו לנזקים עליהם הצביע שמאי התובע
30 בשומתו שנערכה 3 ימים לאחר האירוע. בכך העביר התובע את הנטל הראייתי להוכיח את טענת
31 המרמה אל כתפיה של הנתבעת 2.

32
33 לעניין זה אני רואה חובה לציין כי בחקירתם של התובע והנתבע לפני לא נשאלו ע"י ב"כ הנתבעת 2
34 ולו פעם אחת על אירוע התאונה עצמו; כיצד אירעה התאונה, באיזו מהירות היו נהוגים הרכבים- דבר

בית משפט השלום ברמלה

תא"מ 17-10-51467 אבו עלאן נ' אבו מרסה ואח'

תיק חיצוני:

1 וחצי דבר לא נשאל. הנהגים נשאלו בקצרה ביחס למיקומי הנזק- הא ותו לא (וראו- עמ' 4 שורות 14-
2 17; עמ' 9 שורות 2-3). למעשה כלל החקירה שהתקיימה בביהמ"ש עסקה בשאלות ביחס לשובב את
3 התאונה. לאן היו מועדות פני כל אחד מהמעורבים; מי המתין למי; מתי נבדק רכב התובע; מי אמר
4 למי מה ומתי- ואך באשר לאירוע עצמו, אשר נטען כי הוא מבויים ולא התרחש כלל לא נשאלה כל
5 שאלה שיש בה כדי ללמד את ביהמ"ש באשר לנסיבותיה. היכן בדיוק אירעה התאונה? מה היה מצב
6 התנועה? הדגמה מה היה מנח הרכבים בשעת האירוע- דבר לא נשאל. והרי מה פשוט מדרישת הדגמה
7 כדי ללמד האם יתכן ואירוע כאמור כלל לא התרחש?

8
9 באופן דומה, גם החוקרת עצמה בחרה שלא להתייחס לחקירה המפורטת שביצעה ביחס לאופן
10 התרחשות התאונה במסגרת מסקנותיה. בעמ' 10 לדו"ח (מ/3) היא מציינת במסגרת מסקנותיה אשר
11 הביאו אותה לסבור כי המדובר בתאונה מבוימת, כי המבוטח לא ידע לתאר את הנזקים שנגרמו לצד
12 ג', אולם בתמלילים ניתן למצוא תיאור והדגמה שביצע הנתבע בזמן החקירה (עמ' 16-17 ו 24-25
13 לחקירת הנתבע שם ניתן למצוא הדגמת האירוע ופירוט נזקי התובע כגון פנס אחורי, כנף אחורית) וכך
14 גם טענה ביחס לתובע- כי לא ידע לתאר את הנזקים שנגרמו לנתבע בתאונה, אולם בשיחה המתומללת
15 עולה כי הוא מתאר את מיקום הפגיעה אותה ראה – באזור הכנף בצד הנהג (עמ' 13 לחקירת התובע).

16
17 7. וכבר כעת יש להדגיש- אין חולק כי בין גרסאות הצדדים קיימות סתירות בתיאור השתלשלות
18 האירוע לאחר התאונה. אולם כאמור- המדובר בסתירות שעניינן אירועים שהתרחשו לאחר אירוע
19 התאונה, והן היוו את עיקרן המוחלט של חקירת הנתבעת 2 בביהמ"ש. מעדותם של התובע והנתבע 1
20 לא התרשמתי כי מסרו עדויות שאינן אמת בבסיסן. במבחן הסבירות, נראה סביר בעיני כי אירועים
21 הסובבים את האירוע המרכזי ידהו בזיכרונם של העדים וניתן יהיה למצוא אי התאמות בין הזיכרון
22 ביחס למועד הבדיקה הנוספת מטעם הנתבע במוסך, אם אירע מיד לאחר התאונה או יומיים לאחריה;
23 ובהתאמה לשאלה האם המתין התובע לגרר עם הנתבע או האם המשיך בנסיעה למוסך. דווקא
24 התאמה מוחלטת במכלול הפרטים מעלה תמיהות וחשד לתיאום גרסאות ובכל מקרה, משעסקינן
25 בטענת מרמה, אין די בהעלאת ספיקות ותמיהות כדי להרים את הנטל המוגבר המוטל על הנתבעת 2.
26 הפערים עליהם הצביע ב"כ המלומד של הנתבעת 2 אכן אינם תואמים אלה לאלה במדויק; אך המרחק
27 ביניהם אינו מובהק באופן קיצוני.

28
29 באשר לאי ההתאמה עליה הצביע ב"כ הנתבעת 2 ביחס למטרת נסיעתו של התובע טרם אירוע
30 התאונה, הרי שהתובע עצמו העיד, בצורה מפורשת, כי לא היה מעוניין למסור לחוקרת את היעד אליו
31 היו מועדות פניו (עמ' 5 שורות 6-21) וביחס לסוגיית תיקון רכב הנתבעת בשטחי יו"ש למול עדותו לפני
32 החוקרת כי תיקן רכבו באופן עצמאי, הרי שהנתבע הסביר כי במועד החקירה סבר כי המדובר בעבירה
33 ואילו היום הוא סבור כי המדובר בפעולה חוקית (עמ' 11 שורות 19-26).

34

בית משפט השלום ברמלה

תא"מ 17-10-51467-10 אבו עלאן נ' אבו מרסה ואח'

תיק חיצוני:

1 אולם בעיקר, כאמור לעיל, אני סבורה כי אין די בהצטרפות אי ההתאמות אשר הצביע עליהם ב"כ
2 הנתבעת 2 כדי להקים לנתבעת 2 הצדקה להסרת הכיסוי הביטוחי. הגם שאני מצטרפת לעמדתו של
3 כבוד השופט מנהיים כפי שהובעה בת"א (ראשל"צ) 5744-06 ד.ל.ט.ה פוד בע"מ נ' אריה חברה
4 ישראלית לביטוח בע"מ (פורסם בנבו, 15.11.10) כי יש משקל להצטרפות סתירות העולות מעדויות
5 הצדדים, אין המדובר לטעמי בענייננו בהצטרפות משמעותית של סתירות מהותיות. ולכך יש להוסיף
6 את מחדלי החקירה הברורים עליהם הצביעו ב"כ מהמלומדים של התובע ושל הנתבע 1.

7
8 כך למשל לא אימתה החוקרת את האפשרות כי קיימים עסקים באזור רמלה לממכר ציוד טכני
9 הפותחים שעריהם בשעות הבוקר המוקדמות וזאת בהתאם לטענות הנתבע ביחס לנתיב נסיעתו
10 באותו בוקר; כך גם ביחס למיקום התאונה והתאמת מיקומי מקום עבודתו של התובע ומיקום החנות
11 אליה נסע הנתבע לטענתו; כך ביחס לסידור העבודה של התובע שהיה יכול לשפוך אור על טענותיו כפי
12 שנטענו לפניו בחקירה. כך גם לא בדקה את זהותו של הפחח שבדק את הרכב והביא את הנתבע לסבור
13 כי עלות התיקון של הרכב תהיה גבוהה ולא משתלמת מבחינתו- וזאת בניגוד לטענת הנתבע ביחס
14 לזהותו של בעל הגרר שנבדקה ע"י החוקרת, אולם גם זאת לא עד תום. החוקרת הודתה בקיומם של
15 כשלים וחסרים בחקירתה ונימקה חסרים אלה בהעדר תשלום ביחס להשלמת חקירה זון עמ' 18 שורה
16 26; עמ' 22 שורות 24-28; עמ' 24 שורות 12-13 ושורות 17-21). לא ברור לפיכך, מדוע על התובע
17 והנתבע 1 לשאת בעלויות חסרים אלה של החקירה בכך שעל בסיס חקירה חסרה ייקבע כי היו שותפים
18 לתרמית ביטוחית.

19
20 8. אולם הכשל המשמעותי ביותר מצוי בעובדה כי הנתבעת 2 או החוקרת מטעמה, לא מצאו
21 לנכון לבדוק את רכבו של הנתבע 1 בשום שלב. בדיקה פשוטה כאמור הייתה יכולה לאשר או לשלול
22 קיומה של פגיעה ברכבו במיקום עליו הצביע בחקירתו. בדיקה פשוטה במכשיר אלקומטר הייתה
23 יכולה להצביע על עבודת תיקון שבוצעה בכנף הרכב. אין המדובר בבדיקות סבוכות אלא בבדיקות
24 פשוטות, שניתן לבצע בבית הנתבע עצמו בלי צורך להזיז את הרכב או לפרק ממנו חלקים כלשהם.
25 סירוב של הנתבע 1 לשתף פעולה עם בדיקה זו היה מקים עליו חשד ברור של מרמה. אולם מן התמלול
26 עולה כי הנתבע מסכים לבקשת החוקרת להציג לה את רכבו והיא זו שלא פעלה לבחון אותו (עמ' 13
27 שורות 17-18 לתמלול חקירת הנתבע). וכך קבע ביהמ"ש בע"א 548/78 פלונית נ' פלוני פד"י לה(1) 736

28
29
30 "דרך זו שנקט אותה המחוקק מקורה בכלל הנקוט על ידי בית המשפט מימים ימימה, שמעמידים
31 בעלי דין בחזקתו, שלא ימנע מבית המשפט ראייה, שהיא לטובתו, ואם נמנע מהבאת ראייה רלבנטית
32 שהיא בהישג ידו, ואין לו לכך הסבר סביר, ניתן להסיק, שאילו הובאה הראייה, היתה פועלת נגדו.
33 כלל זה מקובל ומושרש הן במשפטים אזרחיים והן במשפטים פליליים, וככל שהראייה יותר

בית משפט השלום ברמלה

תא"מ 17-10-51467 אבו עלאן נ' אבו מרסה ואח'

תיק חיצוני:

1 משמעותית, כן רשאי בית המשפט להסיק מאי הצגתה מסקנות מכריעות יותר וקיצוניות יותר נגד
2 מי שנמנע מהצגתה."

3
4 צירופם של כשלים ראייתיים והעדרה של בדיקה מהותית ופשוטה שהייתה יכולה להוות ראיה
5 משמעותית ומכרעת לתמיכה בטענת הנתבעת 2 ואשר לא נערכה כלל מטים את הכף לחובתה של
6 הנתבעת 2. לכך מצטרפת העובדה כי הנתבעת 2 לא הצביעה, כאמור לעיל, על סתירות בעלות מהות
7 ביחס לעדויות הצדדים המעורבים ולא הצביעה על סתירות כלל ביחס לאירוע התאונה עצמו.
8

9 9. בנוסף כשלה הנתבעת 2 בהצבעה על מניע למרמה הן מצידו של התובע, אשר טענתו כי אך
10 חודשיים לפני אירוע התאונה העביר את רכבו מבחן רישוי והשקיע ברכישת משאבת סולר חדשה לא
11 נסתרה, והן מצידו של הנתבע אשר טענתו כי תיקן את רכבו לאחר אירוע התאונה לא נסתרה אף היא.
12 במצב דברים זה- לא ברור מהו ההיגיון הכלכלי העומד מאחורי טענת המרמה- וזאת כאמור בהעדר
13 כל הוכחה לסתור טענותיהם של המעורבים. ודוק- אין די בהשערת הנתבעת 2 כי רכב הנתבע כלל לא
14 היה מעורב בתאונה הנטענת; רף ההוכחה המוטל עליה על מנת להוכיח השערתה זו הינו מוגבר.
15 ובענייננו, אין בפנינו כל ראיה ההופכת את ההשערה לסבירה יותר במאזן ההסתברויות המקובל
16 בתביעה אזרחית, לא כל שכן במאזן הסתברויות מוגבר. כפי שצוין לעיל, הנתיב להרים נטל זה עבר
17 ישירות בבדיקת רכב הנתבע 1- אולם הנתבעת 2 בחרה שלא לילך בנתיב זה.
18

19 10. כאמור בראשית דבריי, הנתבעת 2 בחרה להגיש במועד דיון ההוכחות השני לתיק בית
20 המשפט, תחת הכותרת "הודעה" העתקי תמלילים שלא הוגשו עד אותו מועד, לא ברור ע"י מי נערכו
21 הם גם אינם ערוכים בהתאם לפקודת הראיות. היה מקום לפיכך לקבל את בקשת ב"כ התובע
22 להוציאם מתיק ביהמ"ש. אך בשל העובדה כי הצדדים עשו שימוש בתמלילים אלה בחקירתם איני
23 מורה לעשות כן, אולם מחדלה זה של הנתבעת 2 יבוא בחשבון לעניין פסיקת הוצאות ההליך.
24

11. סיכומם של דברים-

25
26
27 אני מקבלת את התביעה ודוחה את טענת הנתבעת 2 להסרת כיסוי ביטוחי. משלא חלקו הנתבעים על
28 הנזקים עליהם הצביע התובע בחוות דעת השמאי מטעמו הרי שהנתבעים באמצעות הנתבעת 2 תשלם
29 לתובע סך של 26,900 ₪, בצירוף אגרת משפט בסך 752.47 ₪ ושכ"ט עו"ד בסך 6,000 ₪.

30
31 משקבעתי כי לנתבע 1 כיסוי ביטוחי, תישא הנתבעת בשכ"ט הנתבע 1 בסך 6,000 ₪.

32
33 הסכומים ישולמו בתוך 30 יום שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה עד למועד תשלומם בפועל.
34

בית משפט השלום ברמלה

תא"מ 17-10-51467 אבו עלאן נ' אבו מרסה ואח'

תיק חיצוני:

זכות ערעור כדין.

המוזכירות תמציא פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, כ"ג אדר א' תשע"ט, 28 פברואר 2019, בהעדר הצדדים.

אביגיל פריי, רשמת בכירה

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

